

<http://www.edicions.ub.edu/revistes/dialectologiaSP2024/documentos/1950.pdf>

Dialectologia. Special issue, 12 (2024), 147-169.

DOI: 10.1344/Dialectologia2024.2024.5

Milena ŠIPKOVÁ & Martina IREINOVÁ

Department of Dialectology of the Czech Language Institute, Czech Academy of Sciences

sipkova@ujc.cas.cz / ireinova@ujc.cas.cz

ORCID: 0000-0001-9074-1563 / 0000-0002-7112-9827

CZECH DIALECT CLASSIFICATIONS

Language-code: ISO 639-1 cs; ISO 639-2 cze (B) ces (T)

Abstract

This paper gives an overview of the classification of Czech dialects, reflecting two fundamental stages in the development of Czech dialectology, both of which can be assigned to isoglottic dialectology. The first classifications were based on registration and description of isolated (mostly phonological and morphological) phenomena on the basis of a historical principle. This period, characterized by the cooperation between dialectology and ethnography, is represented by Alois Vojtěch Šembera (1864), František Bartoš (1886, 1895), Josef Vavřinec Dušek (1896) and František Trávníček (1924, 1926). In the period associated with the application of the geolinguistic method, the classification was based on a comprehensive view of dialect differentiation, taking into consideration not only territorial boundaries. Dialects were perceived as an internally structured unity, subject to basic developmental tendencies, and diversified by other differential phenomena influenced by extralinguistic factors (e.g., geographical, social, generational, and gender). Besides Bohuslav Havránek (1934), the main representants are found in Jaromír Bělič (1972) and the Czech Linguistic Atlas (1992-2011).

Keywords: dialect classification, isoglottic dialectology, geolinguistics, Czech national language

CLASSIFICACIÓ DIALECTAL DEL TXEC

Resum

Aquest article ofereix una visió general de la classificació dels dialectes txecs, tot reflectint dues etapes fonamentals en el desenvolupament de la dialectologia txeca: ambdues es poden assignar a la dialectologia isoglòtica. Les primeres classificacions es basaven en el registre i la descripció de fenòmens aïllats (principalment fonològics i morfològics) sobre la base d'un principi històric. Aquest període, caracteritzat per la cooperació entre dialectologia i etnografia, fou representat per Alois Vojtěch Šembera (1864), František Bartoš (1886, 1895), Josef Vavřinec Dušek (1896) i František Trávníček (1924, 1926). En el període associat a l'aplicació del mètode geolingüístic, la classificació es basava en una visió integral de la diferenciació dialectal, i es tenien en compte no sols els límits territorials. Els dialectes eren percebuts com una unitat estructurada internament, subjecta a tendències bàsiques de desenvolupament i diversificada per altres fenòmens diferencials influïts per

factors extralingüistics (per exemple, geogràfics, socials, generacionals i de gènere). A més de Bohuslav Havránek (1934), els principals representants són Jaromír Bělič (1972) i l'Atlas Lingüístic Txec (1992-2011).

Paraules clau: classificació dialectal, dialectologia isoglotica, geolingüística, llengua nacional txeca

KLASIFIKACE ČESKÝCH DIALEKTŮ

Abstrakt

Příspěvek podává přehled klasifikace českých nářečí. Reflektuje dvě základní etapy vývoje české dialektologie, z nichž obě lze přiřadit k izoglotické dialektologii. První klasifikace byly založeny na registraci a popisu izolovaných (převážně fonologických a morfologických) jevů na základě historického principu. Toto období, charakterizované spoluprací dialektologie a národopisu, reprezentují Alois Vojtěch Šembera (1864), František Bartoš (1886, 1895), Josef Vavřínek Dušek (1896) a František Trávníček (1924, 1926). V období spojeném s aplikací geolingvistické metody byla klasifikace založena na komplexním pohledu na nářeční diferenciaci, zohledňujícím nejen územní hranice. Dialekty byly vnímány jako vnitřně strukturovaný celek podléhající základním vývojovým tendencím, členěný dalšími diferenčními jevy, jež jsou ovlivňovány působením mimojazykových faktorů (např. geografických, sociálních, generačních a genderových). Vedle Bohuslava Havránka (1934) jsou hlavními představiteli Jaromír Bělič (1972) a Český lingvistický atlas (1992-2011).

Klíčová slova: klasifikace dialektů, izoglotická dialektologie, geolingvistika, český národní jazyk